

De Velhorst

Een van de oudste (land)goederen in de buurt van Almen is de Velhorst. Huidig eigenaar Natuurmonumenten biedt gelegenheid er naar hartenlust te wandelen en fietsen in een oase van rust en ruimte, natuur- en cultuurhistorie, langs statige lanen en parkbossen, boerderijen, akkers, houtwallen, boomgaarden en bloemrijke graslanden. Het huis op het landgoed - in sobere, midden-achttiende-eeuwse baksteenarchitectuur - is ontstaan na ingrijpende verbouwingen in 1741 en 1819.

De Velhorst is één der oudste goederen in de omgeving van Almen. Het komt in annalen onder diverse benamingen voor. De huidige naam wordt vanaf 1506 gebruikt.

Al in 1105 is er sprake van een Wenzo de Vrollehorst, waarschijnlijk een dienstman op een Hof van die naam. In 1313 hield Herbertus van Putten de Hof te Varlehorst in leen van de graaf van Gelre en waarschijnlijk zal er een horige hoeve bij gelegen hebben, want in datzelfde jaar horen we van een Wolterus de Varlehorst.

Wat wij nu kennen als het landgoed Velhorst zal zijn voortgekomen uit het horige goed, eigendom van een familie die zich Van Verlehorst noemde en de laatste vermelding daarvan is in 1420. In de dan volgende eeuwen verwisselde het goed vele malen van eigenaar, door huwelijk en erfenis.

Hendrik van der Leeuw, die in 1648 overleed, liet het goed na aan zijn dochter Helena, die in 1660 trouwde met Diederik van de Wall. Tot dusver stond op de Velhorst slechts een boerderij en pas deze Diederik stichtte een huis, dat naar hem ook wel "Wallshuis" werd genoemd. In de achttiende eeuw sprak men ook van het Spieker op Velhorst, waaruit blijkt dat het hier om een vrij klein huis ging.

Opnieuw ging het goed verschillende malen – door geldnood of vererving – in andere handen over.

In 1741 voegde Ernst van Löben Sels het huidige front toe aan het restant van het zeventiende eeuwse huis, dat gedeeltelijk was afgebroken. Zijn kleinzoon Jan Carel Jacob van Löben Sels liet in 1819 de achterzijde van het huis ingrijpend verbouwen, waarbij de resten van het oude spieker werden verwijderd. In die tijd werden ook de bijgebouwen verbouwd en vergroot.

Behalve het hoofdgebouw bevinden zich op de Velhorst diverse authentieke boerderijen met beschilderde luiken, een tuinmanswoning en een orangerie, een tijd lang atelier van de Lochemse beeldhouwer Willem Berkhemer. De bongerd en de broeihof zijn een lust voor het oog. Hier wordt met hulp van vrijwilligers de rijke tuinhistorie in leven gehouden.

